

КАМБАҒАЛЛИКНИ ҚИСҚАРТИРИШ ВА АҲОЛИ БАНДЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ БОРАСИДАГИ ИМКОНИЯТЛАР КЎРСАТИБ ЎТИЛДИ

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 19 ноябрь куни камбағалликни қисқартириш ҳамда аҳоли бандлигини таъминлаш борасидаги ишлар сарҳисоби ва келгуси йил учун устувор вазифалар юзасидан видеоселектор йиғилиши бўлиб ўтди.

Таъкидланганидек, ўтган даврда бу йўналишдаги ишларни қуйида тўғри ташкил қилиш, маҳаллама-маҳалла юриб, янги ташаббусларни топиб, одамлар ҳаётини яхшилашга масъул бўлган вилоят, туман ҳокимлари ҳамда улар ходимларининг моддий ва техник имкониятлари тубдан яхшиланди.

Жорий йил бошидан ишсизлик 4,9 фоизга тушди (ўтган йили 5,5 фоиз бўлган). Айниқса, Бухоро, Когон, Навоий, Зарафшон, Ғозгон, Самарқанд, Ширин шаҳарларида ишсизлик 4 фоиздан пасайиб, илк бор “табiiий ишсизлик” даражасига яқинлашди.

Эҳтиёжманд 302 минг оила камбағалликдан чиқди. Йил якунигача камбағаллик даражаси 6 фоизгача камайиши кутилмоқда (ўтган йили 8,9 фоиз бўлган).

Шароити оғир бўлган Ховос, Мирзобод, Оқолтин, Дўстлик, Пахтакор, Фориш, Бўстон, Вобекан, Миришкор, Мингбулоқ, Ўзун ва Пискентда камбағал оилаларнинг сони 4,5 баробаргача камайди. Илгари қийин аҳволда бўлган 105 минг оила даромад кўришини бошлади.

Жорий йилда илк бор 1 минг 435 та маҳалла “камбағалликдан холи” ҳудудга айланди.

Шу билан бирга, айрим туманларнинг ҳокимлари катта ресурси ва маблағи бўла туриб, ишларни ўз ҳолига ташлаб қўйгани, одамларга имкониятга яраша тайёр лойиҳа бермагани танқид қилинди.

Шу боис, Денов тумани ҳокими ва унинг биринчи ўринбосари, Чироқчи тумани ҳокими ва унинг биринчи ўринбосари ишдан олиниши, яна 20 та туман ҳокимига ўрнатилган тартибда тегишли чора қўрилиши белгиланди.

Умуман, камбағалликни қисқартириш ва бандлик режаларини бажаришдаги масъулиятсизлик учун йил бошидан 261 нафар масъул ишдан олингани, яна 492 нафарига интизомий жазо берилгани маълум қилинди.

Келгуси йилда камбағаллик ва ишсизлик даражасини 4,5 фоиздан камайитириш мутасаддиларнинг асосий вазифаси бўлиши қайд этилди. Бунинг учун келгуси йилда иқтисодиётга 450 триллион сўм кредит ажратилиши, 140 триллион сўми маҳалладаги кичик ва ўрта лойиҳалар учун берилиши белгиланди.

Давлатимиз раҳбари бу борадаги ишларни ташкил қилишнинг асосий йўналишларини белгилаб берди.

Биринчиси — қурилиш орқали аҳолини ишли ва даромадли қилиш.

Келгуси йилда мамлакатимизда 675 триллион сўмлик инвестиция лойиҳаларини амалга ошириш режалаштирилган. Шундан 380 триллион сўми қурилиш ишларига тўғри келади. 140 минг хонадонли кўп қаватли уй-жой қуриш мақсад қилинган.

Ҳар бир ҳоким бундан самарали фойдаланиб, қурилиш соҳасининг ўзидан камида 20-25 минг яратилган инфратузилма орқали 10 минг кишини бандлигини таъминлаши мумкинлиги қайд этилди.

Энг катта янгиллик — 2026 йилда илк бор маҳалла инфратузилмасини ривожлантириш учун 20 триллион сўм вилоятларнинг ўзига берилади.

Иккинчи йўналиш — сервис лойиҳаларини кўпайтириб, аҳоли бандлигини таъминлаш.

Мамлакатимизда энг юқори ўсиш суръатини таъминлаётган соҳа хизматлар соҳаси экани таъкидланди. Лекин вилоят, туман ҳокимлари хизматлар соҳасига катта суръат бераётган туризмни ривожлантириш орқали иш ўринларини яратиш ва аҳоли даромадини кўпайтириш имкониятларини тўлиқ ишга солимаётгани кўрсатиб ўтилди.

Туризм салоҳияти юқори 150 та маҳалланинг инфратузилмаси яхшиланса, бу ерларда хизматлар ҳажмини 10 триллион сўмга етказиш, 45 минг нафар одамни савдо ва сервисда банд қилиш мумкин.

Шу боис, келаси йилда 150 та маҳалланинг ҳар бирига инфратузилма учун 3-5 миллиард сўмдан берилади. Туман банклари бу жойларда меҳмон уйлари барпо этиш учун 150 миллион сўмгача имтиёзли кредит ажратиши йўлга қўяди.

Чегара ва анклав ҳудудлардаги маҳаллаларга олиб борувчи йўлларни таъмирлаб, у ерда меҳмон уйлари, дам олиш маскани, савдо-сервис объектилари ташкил қилиш орқали оилаларнинг даромадини кўпайтириш мумкинлиги таъкидланди. Ўшбу маҳаллаларда дам олиш ва сервис объектиларини қуриш лойиҳалари учун 1 триллион сўм ресурс ажратиш топирилди.

Бундан ташқари, соҳил ва йўл бўйида сервисни ривожлантириш бўйича 500 та маҳалла танлаб олинган. Туман банклари бу жойларда камида 5 та доимий иш ўрни яратадиган лойиҳаларга 1 миллиард сўмгача кредит бериши йўлга қўяди.

Шу йилнинг ўзида 255 та туну кун ишлайдиган кўча ишга тушди. Уларда 11 минг хизмат кўрсатиш объектилари иш бошлади, 27 мингта яқин аҳолининг бандлиги таъминланди. Келгуси йилда бунга қўшимча яна 200 та шундай кўчани ташкил қилиш режалаштирилган.

Бир ойда аниқ “йўл харитаси”ни тузиб, ишни бошлаб юборган ҳокимларга ҳар бир кўча инфратузилмаси учун 4 миллиард сўмгача маблағ ажратилиши белгиланди.

Овқатланиш, савдо ва сервис соҳасида ўзининг брендини яратган корхоналар бутун республика бўйлаб 100-150 тадан филиалини очиш ниятида.

Бу борада вилоят ҳокимликларига миллий брендларга кўмаклашиш топирилди. Агар брендлар янги очиладиган филиал учун ходимларни ўзим ўқитаман, деса, бунинг харажати Бандлик жамғармасидан қоплаб берилади. Филиалини кўпайтириш истагидаги брендлар учун янги молиявий инструментлар жорий қилиниб, 2026 йилда бунга 500 миллиард сўм йўналтирилади.

Учинчи йўналиш — саноат лойиҳалари орқали доимий иш ўринларини кўпайтириш.

Келгуси йилда ҳудудлардаги корхоналарда 52 миллиард долларлик саноат маҳсулотларини ишлаб чиқариш режа қилинган. Мутасаддилар маҳаллий саноат тармоқларида 22 миллиард долларлик 3,5 мингта лойиҳани ишга тушириб, 130 минг доимий иш ўрни ташкил қилиши зарурлиги қайд этилди.

Ҳозирда 400 та маҳалла мебелчилик, ҳунармандчилик ва тикувчиликка ихтисослашган. Тадбиркорларнинг жойи кенгайтириб берилса, ҳар бири яна 5-10 кишини ишга олишга тайёр.

Шу муносабат билан туман ҳокимларига келаси йилда саноатга ихтисослашган бундай маҳаллаларда 50 та “микросаноат маркази”ни ишга тушириб, 10 минг нафар одамни ишли қилиш топирилди. Бу марказларнинг инфратузилмаси учун 200 миллиард сўм ажратилади.

Тўртинчи йўналиш — қишлоқ хўжалиги ҳисобидан аҳоли даромадларини ошириш.

Камбағалликни қисқартиришда аҳолига 232 минг гектар ер бўлиб берилгани натижасида 770 минг одам даромад манбаига эга бўлди. Лекин тажрибаси етишмагани, сифатли уруғ, маҳсулотига бозор топишга қийналгани учун уларнинг учдан бирида даромад камлиги кўрсатиб ўтилди.

Шу муносабат билан Термиз туманидаги Томорқа мактаби тажрибасини барча ҳудудларда жорий қилиш, ҳар бир вилоятда камида 5 тадан бундай мактабларни ташкил қилиб, ижарага ер олган одамларни сердаромад экин екишга ўргатиш топирилди. Деҳқонлар ижарага олган ерида етиштирган маҳсулотни кафолатли сотиши учун “Экспортчи кооперативлари” ташкил қилинади.

Бешинчи йўналиш — эҳтиёжманд оилаларнинг ижтимоий ҳимоясини кучайтириш.

Янги йилдан “Тенг имкон — инклюзив бандлик” лойиҳасини жорий этиб, ногиронлиги бўлган 40 минг одамни ишли қилиш мўҳим экани таъкидланди. Бандлик жамғармасидан уларга 30 миллион сўмгача фоизсиз ссуда ажратиш йўлга қўйилади.

Камбағалликка қайта тушиш хавфи мавжуд оилаларга ижтимоий ёрдам ва имтиёзлар сақлаб қолинади. Уларга 6 ой мобайнида моддий ёрдам ва болалар нафақаси тўлиниши давом эттирилади, боғча ва тўғрақ харажатини қоплаш, даволаниш ордери каби 110 та ижтимоий хизмат ва ёрдамдан 12 ой давомида қўшимча фойдаланиш имкони берилади.

Бундан ташқари, оғир ҳаётий вазият сабабли камбағалликка тушиб қолиши хавфи юқори бўлган оилаларни олдиндан аниқлаб, уларга манзилли ёрдам кўрсатиш йўлга қўйилади.

Иш ўринларини “соядан чиқариш” масаласига ҳам тўхталиб ўтилди.

— Улкан мақсадларни маблағи билан бошлаймиз. Вазирлар, уларнинг ҳудудий бошқарма ва бўлимлари, вилоят ва туман ҳокимлари, энг асосийси, “маҳалла еттилиги” ишга қаттиқ киришмаса, ўзгариш бўлмайди, — деди давлатимиз раҳбари.

Бош вазирга айтилган топириқларни вазир ва ҳокимларга 2026 йил учун самарадорлик кўрсаткичлари (KPI) сифатида белгилаб бериш топирилди.

Йиғилишда ҳудуд ва тармоқлар раҳбарларининг ҳисоботлари, тадбиркорларнинг фикр-мулоҳазалари тингланди.

ЎЗА

Тараққиёт йўли

БОРЛИҚ МЕҲРЛИ ОНГ БИЛАН, ИНСОНИЯТ РУҲИ ТАБИАТ БИЛАН ТИРИК

Бугун атроф-муҳит меҳрга, эътиборга жуда-жуда муҳтож. Табиат билан тиллашиб деган қараш бор. Аммо инсоният узок йиллар тириклик неъматлари билан ҳисоблашмади, улардан ўз манфаатлари йўлида фойдаланиб, ўртадаги мувозанатни таъминлашга эътибор бермади.



Оқибат кўз ўнгимизда. Йўқ-йўқ, фақат кўз ўнгимизда эмас, ўзимиз, фарзандларимиз, невараларимиз жисмидаги дардларда, демак, танимиздаги оғриқларда намоен бўлмоқда.

Гап исботи билан. Экологиядаги салбий ўзгаришлар сабаб касалликлар ёшариб бормоқда. Биргина суяк емирилиши ёки онкологик касалликларни олайлик. Мутахассислар айтишича, бу каби касалликлар авваллари 50-60 ёшдан кейин кузатилган. Ҳозир 18 ёшли йигитда суяк емирилиши бошланганини кўп эшитиб қоламиз...

Тоғлардаги булоқлар қуриб боряпти. Дарёлар суви тортилган. Тоза ҳаводан нафас олиш ҳам муаммога айланмоқда. Абадий музликлар кўз ўнгимизда эриётганига нима дейсиз?!

Гапирсак гап кўп. Бугун инсоният олдида эса битта савол қўндаланг турибди: атроф-муҳит ифлосланишини, табиатни қандай асраб қоламиз?

Ҳозир бутун дунё шу аччиқ савол қаршида лолу ҳайрон. Тўғри, фаол ва жиддий ҳаракатлар бўляпти. Аммо қайта тикланиш,

мувозанатни аввалги ўзанига тушириш биз кутгандек эмас. Шу боис, барчамиз, ҳукумат даражасида, халқ назорати даражасида бу муаммога ҳаёт-мамонт масаласи сифатида қарашни бир зум ҳам тўхтатмаслигимиз зарур.

Янги Ўзбекистон сиёсатида иқлим ўзгаришлари, экологик инқироз ва табиатни асраш масаласига жуда жиддий эътибор қаратиётганинг боиси шунда.

➡ Давоми 2-бетда

МУЛОҚОТ ФОРМАТИДАН СТРАТЕГИК ИНТЕГРАЦИЯ САРИ

ЎЗБЕКИСТОН ТАШАББУСИ БИЛАН МИНТАҚАМИЗ ҲАМЖИҲАТЛИК МАКОНИГА АЙЛАНМОҚДА



Марказий Осиё минтақаси жаҳон сиёсати ва геоиқтисодийётида тобора муҳим ўринга эга бўлиб бормоқда. 2018 йилдан буюн анъанавий ўтказиб келинаётган Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Маслаҳат учрашувлари минтақавий интеграциянинг институционал асоси, қардош халқларнинг ўзаро ишончи, ҳамжиҳатлиги ва стратегик шериклигининг мустаҳкам пойдевори сифатида эътироф этилмоқда.

2025 йил 15-16 ноябрь кунлари Тошкент шаҳрида бўлиб ўтган Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг еттинчи Маслаҳат учрашуви ҳамда Президентимизнинг саммитдаги нутқи минтақавий сиёсатдаги тамойиллар, мақсад ва истиқболларни яна бир бор аниқ белгилаб бергани билан аҳамиятли бўлди.

Шу билан бирга, мазкур саммитда тарихий воқеага — Озарбайжон Республикасининг мазкур форматта тўла ҳуқуқли аъзо сифатида қўшилганига гувоҳ бўлдик. Бу нафақат Марказий Осиёнинг, балки кенг Евроосиё минтақасидаги интеграция жараёнларининг янги босқичга ўтаётганини кўрсатмоқда.

➡ Давоми 3-бетда

ОТБ Президенти: ИНСОН ҚАДРИ УСТУВОРЛИГИ ТАМОЙИЛИ РИВОЖЛАНИШ ФАЛСАФАМИЗГА ТўЛИҚ МОС КЕЛАДИ

Ўзбекистонга Осиё тараққиёт банки президенти Масато Канда бошчилигидаги делегация ташириф буюрди. Ташириф доирасида Ўзбекистон Президенти Шавкат Мирзиёев билан учрашув ўтказилди, унда ОТБ билан ҳамкорликни янада кенгайтириш истиқболлари муҳокама қилинди.

Масато Канда “Дунё” ахборот агентлиги муҳбирига эксклюзив интервью бериб, Ўзбекистон ва Марказий Осиё минтақасида рўй бераётган ўзгаришлар суръатини юқори баҳолади.

➡ Давоми 2-бетда



“КЕЛАЖАК МЕРОСИ” МУКОФОТИ

ИШОНЧ ВА БИРДАМЛИКНИНГ ЯНА БИР ДАЛИЛИ



Муносабат

Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг еттинчи Маслаҳат учрашуви минтақанинг сифат жиҳатидан янги, минтақавий ҳамкорлик форматидаги ўтишини белгилаб берган тарихий воқеалик бўлди. Ўзаро ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш бўйича муҳим ташаббуслар илгари сурилган мазкур саммит доирасида мамлакатимизга келган Президентлар давлатимиз раҳбари билан биргаликда пойтахтимиздаги Ислон цивилизацияси марказига ташриф буюрди.

Ташириф давомида Президентимиз ташаббуси билан таъсис этилган, адабиёт, маданият, санъат, фан, таълим ва рақамли технологиялар соҳаларида катта ютуқларга эришган маҳаллий ва хорижий ижодкорларни рағбатлантиришга қаратилган “Келажак мероси” халқаро мукофотини топириш маросими ҳам бўлиб ўтди.

➡ Давоми 2-бетда



Қаҳрамон ҚУРОНБОЕВ,
сиёсий фанлар доктори,
профессор

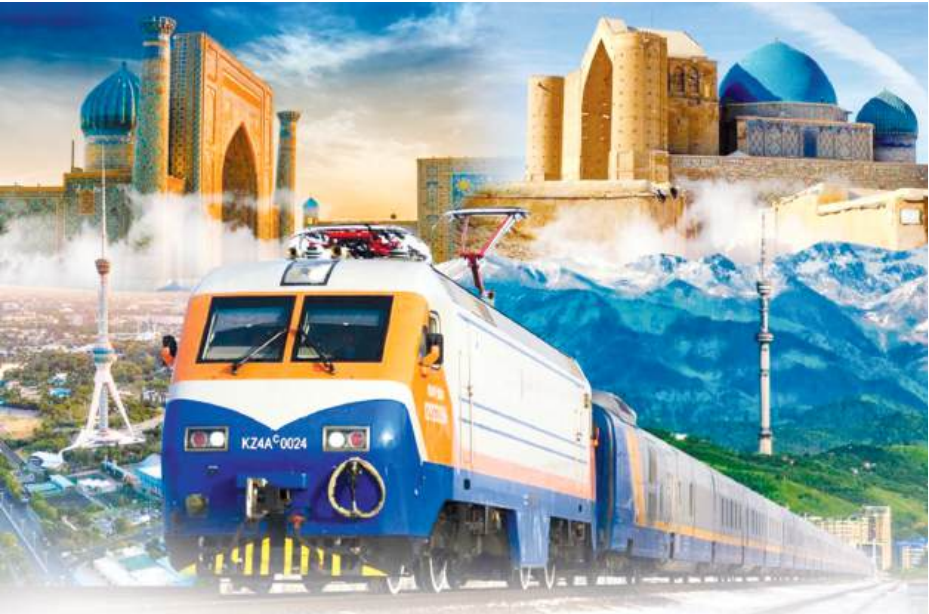
Бошланиши 1-бетда

Сиёсий ирода ва саъй-ҳаракатлар самараси

Дастлаб яқин тарихга назар ташласак. Давлатимиз раҳбари 2017 йил 20 сентябрь куни БМТ Бош Ассамблеясининг 72-сессиясида нутқ сўзлаб, Ўзбекистон Марказий Осиё барқарорлик, изчил тараққиёт ва яхши кўшничлик ҳудудига айланишидан беvosита манфаатдор эканини билдирган ҳамда минтақа давлатлари Президентларининг мунтазам учрашувларини ташкил этиш ташаббусини илгари сурган эди.

Орадан кўп вақт ўтмай, ушбу таклиф қўллаб-қувватланиб, 2018 йил 15 март куни Остона шаҳрида Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг биринчи Маслаҳат учрашуви бўлиб ўтди.

Ушанда Қозғоғистон Республикасининг биринчи Президенти Нурсултон Назарбаев “Сиз Ўзбекистонда жуда катта ишларни амалга оширипсиз ва бу бутун минтақамизга ижобий таъсир кўрсатмоқда. Кеча Тожикистон, бутун Қирғиз Республикаси Президентлари билан гаплашдим. Улар ҳам сизнинг сиёсий иродангиз ва саъй-ҳаракатларингиз



халқларимизни хурсанд қилаётганини айтди. Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг бугунги Маслаҳат учрашуви ҳам сизнинг ташаббусингиз билан ташкил этилди. Бу ҳали бошланиш”, деган эди.

Умуман олганда, Маслаҳат учрашувларидан кўзланган асосий мақсад Марказий Осиёда барқарорлик, иқтисодий ривожланиш ва дўстлиқни мустаҳкамлашдан иборат эди. Давлатлар раҳбарларининг умумий саъй-ҳаракати билан минтақамизда ўзаро ишонч ва яхши кўшничликка асосланган янги сиёсий муҳит шаклланди. Барча даражадаги мулоқотлар фаоллашди, амалий, ўзаро манфаатли ва кўп қиррали ҳамкорлигини йўлга қўйиш борасида муҳим тарихий қадамлар қўйилди. Ўтган қисқа муддатда ушбу формат орқали чегаралар очилиши, аҳолининг эркин ҳаракати, сув-энергетика бўйича келишувлар, транспорт алоқалари тикланиши, ўзаро савдо ҳамжамияти муттасил ўсиши, хавфсизлик соҳасида ҳамкорлик кучайиши каби кўплаб муҳим натижаларга эришилди.

Президентимиз “Марказий Осиё янги давр остонасида” номли мақоласида таъкидлаганидек, давлатларнинг саъй-ҳаракати билан минтақада янги иқтисодий воқелик шаклланимоқда. Сўнгги саккиз йилда Марказий Осиё мамлакатларининг ялпи ички маҳсулоти қарийб икки ярим баробар ўсиб, 520 миллиард долларга, ташқи савдо ҳамжи 2 марта ошиб, қарийб 11 миллиард долларга, ўзаро инвестициялар эса 5,6 баробарга етди. Хусусан, Ўзбекистоннинг минтақа давлатлари билан товар айирбошлаш ҳажми 2016

йилдаги 2,4 миллиард доллардан 2024 йилда 7,2 миллиард долларга етди, қўшма корхоналар сони эса 1800 дан ошди.

Президентимиз таъбири билан айтганда, ўтган қисқа даврда минтақамиз тубдан ўзгарди, очик мулоқот ва фаол амалий ҳамкорлик туфайли долларб муаммоларга самарали ечимлар топилди. Бугун Марказий Осиё ҳақиқий маънода жадал тараққиёт ва ҳамжиҳатлик маконига айланиб улгурди.

Жанубий Кавказ — бирлашувнинг янги ўқи

Марказий Осиё давлатлари ва Озарбайжон ўртасидаги муносабатлар алоҳида хусусиятга эга. Бу муносабатлар кўп асрлик умумий тарих, маънавий ва маданий мерос, биродарлик, дўстлик ва ҳамжиҳатликка асосланади. Кейинги йилларда бу алоқалар нафақат асраб қолинди, балки стратегик шериклик даражасига кўтарилди. Озарбайжон Республикасининг Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Маслаҳат учрашувига тўлақонли аъзо сифатида қабул қилингани бунинг амалий тасдиғи сифатида келтириш мумкин.

Мазкур принципиал қарорни давлатимиз раҳбари қуйидагича изоҳлади: “Ушбу стратегик қадам умумий тарих, қардошлиқ ришталари, маънавий ва маданий яқинлик билан узвий боғланган халқларимиз манфаатларига тўлиқ жавоб беради.

Мен қатъий ишонаманки, қардош Озарбайжоннинг қўшилиши Маслаҳат учрашувларимизга кучли шиддат беради, савдо-иқтисодий, инвестициявий, маданий-гуманитар ҳамкорлиқни кенгайтириш, шунингдек, барқарор тараққиёт масалалари бўйича ҳамжиҳатликда қарорлар ишлаб чиқиш учун янги уфқларни очади. Моҳиятан бу Марказий Осиё ва Жанубий Кавказ ўртасида мустақкам кўприк барпо этмоқдамиз, ҳамкорлиқнинг ягона маконини шакллантиришга йўл очмоқдамиз. Бу икки минтақанинг стратегик боғлиқлиги ва барқарорлигини кучайтириш шубҳасиз”.

Ўз навбатида, Озарбайжон Президенти Илҳом Алиев “Марказий Осиё давлатлари ҳамкорлик форматида Озарбайжоннинг қўшилиши тўғрисида қабул қилинган қарор учун ҳамкасбларимга раҳмат айтаман.



Осиё давлатлари раҳбарларининг Маслаҳат учрашувига Озарбайжон қўшилиши билан минтақамизнинг дунё ҳамжамиятидаги овози янада кўпроқ аҳамиятга эга бўлиши шубҳасиз.

Учинчидан, таркибий жиҳатдан кенгайиш минтақавий барқарорликка катта ҳисса бўлиб қўйилади. Чунки Жанубий Кавказ — геосиёсий жиҳатдан ўта нозик ҳудуд. Унинг Марказий Осиё билан яқинлашуви Евроосиёда барқарорлик ва ишонч муҳитини кучайтиришга хизмат қилади.

Шу маънода, давлатимиз раҳбарининг “Биз Марказий Осиё ва Жанубий Кавказ ўртасида мустақкам кўприк барпо этмоқдамиз”, деган сўзлари минтақа келажакнинг аниқ стратегик йўналишини белгилайди.

Минтақанинг ўзгараётган кун тартиби

Кейинги пайтларда “Марказий Осиё плюс” шаклидаги мулоқотлар сони йилдан йилга кўпаймоқда, яъни бутун 10 га яқин мана шундай формат мавжуд. Энг муҳими, Президентимиз “Марказий Осиё плюс” формати доирасида бир неча муҳим ташаббусларни илгари сурмоқда ва бу форматдаги мулоқотларнинг стратегик аҳамиятини оширишга ҳаракат қилмоқда. Яъни бундан кўзланган асосий мақсад — “мулоқот формати”дан “стратегик интеграция”га ўтиш, амалий ҳамкорлик механизмларидан самарали фойдаланиш.

Марказий Осиё давлатлари раҳбарларининг Маслаҳат учрашувларида Ўзбекистон илгари сураётган савдо-иқтисодий, инвестициявий, транспорт-коммуникация ва энергетика, маданий-гуманитар ва бошқа соҳаларни ривожлантириш, сув ва экологик муаммоларни ҳал қилиш, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш каби бир қанча таклифлар билан овоздан қўллаб-қувватланиб, ҳаётда ўз ижросини топмоқда.

Шу маънода, Тошкент саммитида ҳам Президентимиз минтақавий интеграциянинг келгуси 10-20 йиллик гўяқибolini белгилаб беришга қаратилган истақ қимматли ташаббусларни илгари сурди. Улар орасида энг муҳим беш йўналиш сифатида қуйидагиларни эътироф этиш мумкин.

Биринчидан, Маслаҳат учрашувининг институционал асосларини кучайтириш, яъни “Марказий Осиё ҳамжамияти” стратегик форматини яратиш, доимий қотибят ташкил этиш, Оқсоқоллар кенгашини тузиш.

Бу қадамлар, шубҳасиз, форматнинг расмий, барқарор ва самарали институционал тузилмага айланишини таъминлайди.

Иккинчидан, савдо ва инвестицияни 1,5-2 баробар ошириш, яъни 2035 йилга қадар минтақавий иқтисодий дастурни қабул қилиш, ягона инвестиция макони тўғрисидаги декларацияни ишлаб чиқиш, электрон тижоратнинг умумий майдончасини барпо этиш. Ҳозир мамлакатлар ўртасидаги савдо қиймати 10,7 миллиард долларни ташкил этади. Яқин 5-7 йилда бу кўрсаткични икки баравар ошириш имкони бор.

Учинчидан, минтақавий инфратузилма ва транспорт йўлаклари масаласи. “Хитой — Қирғизистон — Ўзбекистон” темир йўли, Транскаспий коридори, Транскаспий йўли каби лойиҳалар Марказий Осиёни глобал савдо марказларидан бирига айлантириши мумкин.

Тўртинчидан, хавфсизлик ва барқарорлик механизмлари. Бу, ўз навбатида, минтақавий хавфсизлик концепцияси, таҳдидлар каталоги, Афғонистонни иқтисодий лойиҳаларга интеграция қилишни назарда тутади.

Бешинчидан, экология ва сув ресурслари эътибор қаратиш, “Марказий Осиёда сувдан оқилона фойдаланиш” ўн йиллигини эълон қилиш. Шу билан бирга, умумий “яшил” ривожланиш концепциясини қабул қилиш, Тошкентда Сув ҳўжалиги компетенциялар марказини очиш. Зеро, сув тақчиллиги — минтақанинг энг катта ташвиши. Бу йўналишдаги ҳамкорлик тинчлик ва барқарорлиқнинг асосий қаролатидир.



Президентимизнинг Тошкент саммитидаги нутқида узоқни кўзлаган йўналишларидан яна бири Марказий Осиёда ягона маънавий-маданий маконни шакллантириш гоёсидир. Бугунги бекаро геосиёсий муҳитда маърифат, билим ва маданият бирлаштирувчи куч сифатида қарр топётгани бежиз эмас. Бунинг Исломи цивилизацияси маркази фойлияти йўлга қўйилгани, Тошкентда маънавий мерос ва маърифатпарварлик гоёларига бағишланган биринчи халқаро конгресс ўтказилгани мисолида ҳам кўриш мумкин.

Юқоридагилардан келиб чиқиб, Ўзбекистон БМТ Бош Ассамблеясининг минтақамиз таниқли олим ва мутафаккирларининг глобал маърифатпарварлик ривожига қўшган ҳиссасига бағишланган махсус резолюциясини қабул қилиш, Минтақавий илмий тад-

қиқотлар жамгармасини тузишни таклиф этди. Шубҳасиз, ушбу ташаббуслар Марказий Осиёнинг жаҳон маънавий харитасидаги улуг мавқени тиклашга хизмат қилади.

Ушбу ташаббуслар ягона мақсадга — Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино, Мирзо Улуғбек, Алишер Навоий каби бунок зотларни тарбиялаган, илм бирламчи қадрият сифатида эъзозланган улкан маърифат ҳудудини замонавий шароитда қайта тиклашга қаратилган. Бу ҳаракат илмий-маданий алоқаларни кучайтириб, Марказий Осиёнинг жаҳондаги интеллектуал рақобат ва инновациялар майдонида янада таъсирчан иштирокчи сифатидаги мавқени мустаҳкамлайди.

Дунё етакчилари эътирофи

Кейинги ойларда Ўзбекистон дунё ташқи сиёсатининг энг фаол иштирокчисига айланди. Президентимизнинг икки марта АҚШга сафари, Словакия, Финляндия Президентларининг мамлакатимизга илк таширифи, ЮНЕСКО Бош Ассамблеясининг 43-сессияси ва бошқа кўплаб муҳим халқаро тадбирларнинг юртимизда ўтказилгани фикримизнинг ёрқин исботидир.

Мазкур нуфузли анжуман ва учрашувлар давлатимиз раҳбарининг узоқни кўзлаган, доно ва прагматик ташқи сиёсати натижасидир. Президентимизнинг бундай ташаббус ва гоёларига етакчи давлатлар лидерлари юксак баҳо бермоқда.

Қозғоғистон Президенти давлатимиз раҳбарини ўзбек халқи томонидан эътироф этилган етакчи, халқаро майдонда катта нуфузга эга, янги Ўзбекистонни барпо этган йирик давлат арбоби сифатида таърифлади.

Президентимизнинг қатъий ва самарали раҳбарлиги туфайли Ўзбекистон кўплаб соҳаларда ҳайратомуз натижаларга эришган, бутун дунёда муваффақиятли ривожланаётган давлат сифатида танилиб бормоқда.

Қозғоғистон Президенти давлатимиз раҳбарининг саммитда билдирган таклифларини қўллаб-қувватлашини айтди.

Яна бир эътиборли жиҳат. 15 ноябрь куни Қозғоғистон Республикаси Президенти Қосим-Жомарт Тоқаев оммавий ахборот воситалари вакилларига берган баёнотида ўтган асрнинг ўттизинчи-қирқинчи йилларида қозғоғистонлик барча зиёлилар Тошкентда таҳсил олгани ва бунинг ортидан ҳозир мамлакатда “У Тош-

Президентимиз “Марказий Осиё янги давр остонасида” номли мақоласида таъкидлаганидек, давлатларнинг саъй-ҳаракати билан минтақада янги иқтисодий воқелик шаклланимоқда.

кент қўрган” ибораси шаклланигани маълум қилди. “Муҳтор Азевов ва бошқа таниқли зиёлилар шу ерда ўқиган. Шундан бери қозқ тилида “У Тошкент қўрган” ибораси бор”, деди Қозғоғистон Президенти.

Қирғиз Республикаси Президенти Садир Жапаров ҳам Ўзбекистон раҳбарини Самарқанд шаҳрида ЮНЕСКО Бош Ассамблеясининг 43-сессияси муваффақиятли ўтгани билан табриклади. Сессия 40 йил ичида биринчи марта Париждан ташқарида бўлиб ўтгани, бу эса Марказий Осиёнинг халқаро гуманитар жараёнлардаги роли ортиб бораётганини тасдиқловчи чинакам тарихий воқеа бўлганини таъкидлади. Садир Жапаров Марказий Осиёнинг чинакам ҳамжиҳатлиги муҳити сезилётган қардош Ўзбекистонга доимо ўзгача туйғу билан келишини алоҳида қайд этди.

Озарбайжон Президенти Илҳом Алиев Ўзбекистон Шавкат Мирзиёевнинг оқилона раҳбарлигида тараққиёт ва бунёдкорлик йўлидан дадил бораётганини қайд этди. Улкан халқаро нуфуз, самарали иқтисодий ислохотлар, саноат, транспорт, кишлоқ ҳўжалиги соҳаларидаги кенг қўлмали лойиҳалар Ўзбекистонни минтақада етакчи ўринга олиб чиқди. Президентимизнинг гамаҳўрлиги туфайли Ўзбекистон жаҳоннинг етакчи спорт давлатлари қаторида бораётгани, сўнгги ёзги Олимпиада ўйинлари бунинг аққол кўрсатгани эътироф этилди.

Илҳом Алиев Шавкат Мирзиёевнинг нафақат донишманд давлат арбоби, балки Ўзбекистон ва Озарбайжон муносабатларини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган инсон эканини ҳам алоҳида таъкидлади. Озарбайжонда давлатимиз раҳбари аниқ ишлари, бу миллатга яхши муносабати туфайли чексиз ҳурмат қилинишини билдирди.

“Янги Марказий Осиё” концепциясининг мустаҳкамланиши

Тошкентда ўтказилган еттинчи Маслаҳат учрашувини минтақа тарихида янги сиёсий ўзан томон қўйилган муҳим қадам сифатида эътироф этсак мақсадга мувофиқ. Озарбайжоннинг ушбу форматта қўшилгани, йирик стратегик лойиҳалар илгари сурилгани, хавфсизлик ва иқтисодий ҳамкорлиқнинг янги механизмлари таклиф этилгани — буларнинг барчаси “Янги Марказий Осиё” концепциясининг назарий гоёдан амалий сиёсат даражасига кўтарилаётганидан далолат.

Шундай қилиб, Марказий Осиё ўз манфаатлари ва умумий келажagini йўлақларнинг кенгайиши эмас, балки йўғун қадриятлар, муштарак тарих ва келажақ олдидаги умумий масъулият ифодасидир. Қатъий сиёсий ирода билан қўрилаётган амалий ҳамкорлик Марказий Осиёни глобал сиёсий-иқтисодий жараёнларда янада жозиба ва кучли минтақага айлантириши табиий.

Кейинги вақтларда ҳайдовчилик гувоҳномаси билан боғлиқ янги тартиб яна муҳокамалар марказида. Гап шундаки, ҳукумат қарори билан келаси йилдан кучга кирадиган янги амалиёт — мустақил тайёрланиш орқали айрим тоифадаги ҳайдовчилик гувоҳномаларини олиш мумкинлиги, айрим тоифалар учун эса автомактабларда фақат амалий машғулотларни мажбурий ўташ тартибини юртдошларимиз турлича талқин қилмоқда. Хатто 2026 йилдан автомактабда ўқимай ҳам ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш мумкин деган хабарлар тарқалди.

Буни эшитганларнинг кўпи энди ҳайдовчилик гувоҳномаси олиш осон бўлиши, бунинг учун ортиқча вақт ва маблағ сарфлашга тўғри келмаслигини қувониб гапирётган бўлса, базилар яқиндагина автомактабда ўқий бошлагани ва бир оз шошиб қолгани, илгарироқ хабар топганида ҳайдовчилик гувоҳномаси олишни келаси йилга қолдирган бўлишини афсус билан маълум қилмоқда.

Хулоса чиқаришга ҳали эрта. Бойси, ҳайдовчиларни тайёрлаш мажбурий ўқув дастурини ўтамай туриб, назарий ва амалий имтиҳонларни топшириш ҳамда миллий ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш ҳуқуқи фақат “А1” тоифа учун амал қилади. Янги тартиб Вазиirlар Маҳкамасининг жорий йил 25 октябрдаги “Транспорт воситаларини бошқариш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида”ги қарорига биноан 2026 йил 1 январидан кучга киради.

— Шу санадан бошлаб юртимизда “А1” кичик тоифадаги транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқини берадиган миллий ҳайдовчилик гувоҳномаси жорий этилади, — дейди Республика йўл ҳаракати хавфсизлиги хизмати ахборот хизмати бошлиғи Зойир Йўлдошев. — Мазкур тоифа мопед ва скутерларни бошқариш ҳуқуқини беради. Белгиланган тартибга кўра, ушбу тоифадаги ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш учун автомактабларда ўқиш шарт эмас. Талабгорлар ўз ихтиёрига кўра ўқув курсларида (онлайн ёки офлайн шаклда) ўқиш ёхуд мустақил тайёрланишни мумкин. Уларга назарий ва амалий имтиҳонларни тўғридан тўғри топшириш ҳуқуқи берилади.

Марказий банк:

Шарҳ

МИЛЛИЙ ВАЛЮТАМИЗ ҚАДРИ МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Марказий банк томонидан йилда икки марта “Молиявий барқарорлик шарҳи” тайёрланади. Унда регуляторнинг етакчи мутахассислари томонидан халқаро стандартлар бўйича мамлакатимиз иқтисодийнинг бугунги ҳолати, молия тизими барқарорлиги ва тизимли хавфларнинг потенциал манбалари таҳлил қилинади. Шунингдек, мазкур ҳужжат Ўзбекистондаги молиявий барқарорликнинг асосий ташки ва ички ҳаттарларини баҳолаш имконини беради.

Яқинда Марказий банкнинг миллий молия бозоримизнинг биринчи ярим йиллиқдаги таҳлилига бағишланган шарҳи эълон қилинди. Унда мамлакатимизда шаклланган макромолиявий шароитлар, банк тизимининг молиявий барқарорлиги таҳлили, активлар бозори ҳолати макропулденциал сисёат воситалари ва макро стресс тест натижалари асосида атрофича таҳлил қилинган. Куйида Марказий банк тақдим этган мазкур шарҳдаги асосий маълумотларга тўхталамиз.

Ҳужжатда қайд этилишича, аини пайтда глобал молиявий шароитлар бир оз енгиллашган. Халқаро бозорларда фойз ставкалари пасайди ва бир қатор ривожланган мамлакатларнинг миллий валюталари мустаҳкамланмоқда. Юқори глобал ноанқилик, биринчи навбатда, иқтисодий қўтилмааларга таъсир ўтказишда давом этаётган ва глобал иқтисодий ўсиш суръатларини чеклаши мумкин бўлган савдо сисёатни соҳасида сақланиб қолмоқда.

Халқаро вазиятта мос равишда Ўзбекистонда ҳам молиявий шароитлар енгиллашган. Хусусан, ички валюта бозори ва банк сектори, шунингдек, макроиқтисодий муҳит яхшиланди. Жумладан, 2025 йил 1 июль ҳолатига кўра, Ўзбекистон ялпи ички маҳсулоти йиллик 7,2 фоиз ўсди ва йил бошидан

“

Фақат тегишли қарор билан улар учун алоҳида “А1” тоифа жорий этилиб, ушбу тоифадаги миллий ҳайдовчилик гувоҳномасини олишда енгиллик яратилмоқда. Таъкидланганидек, “А1” тоифани олиш учун фуқаролар автомактабда ўқиши шарт эмас.

воситаларини бошқарувчилардан “А” тоифадаги ҳайдовчилик гувоҳномаси талаб этилиши белгиланган. Шу асосда мопед ва скутерларни ҳам давлат рўйхатидан ўтказиш ҳамда уларга алоҳида фарқловчи давлат рақам белгиларини бериш ишлари давом эттириляпти.

Очиги, бу талаб ҳалигача кенг муҳокамаларга, айрим одамларнинг эътирозига сабаб бўлаётганда. Асосий масала ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш харажати билан боғлиқ. Бир томондан, бу чиким мопед ва скутерларнинг нархидан ҳам юқори бўлиши мумкинлиги одамларни ўйлантиргани рост. Бойси, мопед ва скутер бошқарувчиларнинг кўпи нисбатан арзон ушбу транспорт воситасидан тирикчилик манбаи сифатида фойдаланади. Уни бошқаришга ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш эса ортиқча вақт ва харажат талаб қилади.

Ваҳоланки, ушбу турдаги транспорт воситаларини бошқарувчилар миллий ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлиши мажбурий этиб белгиланган. Бу қарор, аввало, халқ манфаати, ҳайдовчи ва йўловчиларнинг хавфсизлигини таъминлаш мақсадига қабул қилинганни кўпчилик яхши тушунади ва қўлла-қувватлайди. Мопед ва скутерлар бошқа транспорт воситалари каби автомобиль йўлида ҳаракатланар экан, қондаларга барча қатори амал қилиши зарур. Ҳайдовчилик гувоҳномасини олган фуқаро эса йўл қондаларини билади ва уларга амал қилади. Мопед ва скутерларни давлат рўйхатидан ўтказиб, давлат рақам белгиларини бериш ҳам хавфсизлигини таъминлаш чоралари билан боғлиқ. Хусусан, ушбу турдаги транспорт воситаларининг техник соғлигини текшириш, улар билан боғлиқ ўзгариш жиноятларининг олдини олиш ва ҳоказо ҳолатлар ҳисобга олинган.

Хуллас, мопед ва скутер бошқарувчиларнинг миллий ҳайдовчилик гувоҳномасини олиши талаби бекор қилинмади. Фақат тегишли қарор билан улар учун алоҳида “А1” тоифа жорий этилиб, ушбу тоифадаги миллий ҳайдовчилик гувоҳномасини олишда енгиллик яратилмоқда. Таъкидланганидек, “А1” тоифани олиш учун фуқаролар автомактабда ўқиши шарт эмас. Мустақил тайёргарлик асосида тўғридан тўғри назарий ва амалий имтиҳонларни топшириши мумкин. Бунинг учун ўқув марказида таҳсил олганлик тўғрисидаги ҳужжат талаб қилинмайди.

Аммо мустақил тайёрланиш имконияти исталган ёшда имтиҳон топшириб, миллий ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш

мумкинлигини аналтамайди. Бошқа автотранспорт воситалари каби мопед ва скутерни бошқаришда ҳам белгиланган ёш чегаралари мавжуд. Мутахассисларнинг маълумот беришича, бугун юртимизда “А” тоифадаги транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқига эга бўлиш учун талабгорлар 16 ёш, “Б” ва “С” тоифалари учун 18 ёш, “Д” тоифаси учун эса 21 ёшга тўлган бўлиши лозим. Шундангина имтиҳон топширишга рухсат этилади.

“А1” тоифадаги миллий ҳайдовчилик гувоҳномасини олиш учун қанча вақт тайёрланиш талабгорнинг ихтиёрида. Имтиҳон топширишга тайёр бўлганлар тегишли тартибда ИХХХ ҳудудий бошқармаларининг имтиҳон олиш бўлинмаларига мурожаат қилиши мумкин. Назарий имтиҳонда 20 та тест саволи берилади. Бошқа тоифалардан фарқли равишда 18 та эмас, камид 16 тасига тўғри жавоб берган номзодлар назарий имтиҳонни топширган деб ҳисобланади ва амалий имтиҳонга қўйилади. Ҳар икки турдаги имтиҳонни муваффақиятли топширган шахсларга “А1” кичик тоифага кирадиган транспорт воситаларини бошқариш ҳуқуқи акс этган миллий ҳайдовчилик гувоҳномаси берилади.

Тартибга кўра, “А”, “Б”, “С”, “Д” тоифалардаги автототранспорт воситаларидан бирини бошқариш ҳуқуқини берувчи миллий ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлган шахслар “А1” кичик тоифасидаги автотранспорт воситаларини тўғридан тўғри бошқариши мумкин. Аммо ҳеч қайси тоифадаги ҳайдовчилик гувоҳномасига эга бўлмаганлар токи уни олмагунига қадар мопед ёки скутерларни бошқармагани маъқул. Бойси, улардан белгиланган тартибдаги миллий ҳайдовчилик гувоҳномаси сўралади. Ушбу транспорт воситаларини ижарага олиш ёки беришда, ишончнома орқали бошқарганда ҳам давлат рақами белгилари бўлиши зарур. Акс ҳолда, ҳайдовчига жарима солинади.

Шундай қилиб, келгуси йилнинг 1 январидан бошлаб мопед ва скутер ҳайдовчилари мустақил тайёргарлик асосида миллий ҳайдовчилик гувоҳномаларини олиши мумкин.

Марказий банк:

Шарҳ

МИЛЛИЙ ВАЛЮТАМИЗ ҚАДРИ МУСТАҲКАМЛАНМОҚДА

Нуқтаи назар

ИЛМ ВА ИЗЛАНИШ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ЯНГИЛИКЛАР ЖОРИЙ ЭТИЛИШИ АСОСИ

Фаровонлик қишлоқ хўжалигидаги ўзгариш ва янгиланишларга боғлиқ. Шу жиҳатдан аини пайтда мамлакатимиз қишлоқ хўжалигига қаратилаётган эътибор ҳар қачонгидан ортиб бораётгани диққатга сазовор. Бу хусусда Президентимиз жорий йилнинг 17 ноябрь куни пахтачиликда самарадорликни илғор тажриба ва технологиялар асосида ошириш, қишлоқ хўжалигини молиявий қўллаб-қувватлаш бўйича тақлифлар тақдими билан танишиш чоғида алоҳида таъкидлади.

Бугун соҳанинг мамлакатимиз иқтисодийётидаги улуши 20 фоизга тенг. Йилига 467 триллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади. 3,5 миллион киши меҳнат қилаётган жабҳада янги ва қайта ишланган маҳсулотлар умумий экспортнинг учдан бир қисмини ташкил қилмоқда. Ривожланиш бир жойда тўхтаб турмайди. Шу бонс, тақдиротда соҳага илмни изчил қўллаш, янги технология ва ишланмаларни татбиқ қилиш масалалари айтиб ўтилди. Аини пайтда ҳар бир соҳага илм-фан ютуқларини жорий этиш янги Ўзбекистондаги ислохотларнинг устувор йўналишидир. Топали экинларнинг айрим турлари тупроқ таркибини азот билан бойитади. Тупроқнинг физик ҳолатини яхшилаб, эрозияга чидамлилигини оширади. Қолаверса, тополи экинлар юқори даромад манбаи. Улардан олинадиган маҳсулотлар экспортроб бўлади. Шунинг учун улар мамлакат иқтисодийётига катта фойда келтиради. Шу мақсадда жорий йилда институтимиз тажриба даласида қаноп, қроталария, қанатник, жуғ, бамия, толали зигир, рами каби 7 турдаги толали экинларнинг маҳаллий ва хориждан келтирилган 60 га яқин нави экилиб, парваришланди, уруғ захираси тайёрланди. Ҳар бир ўсимлик турини парваришлаш агротехникаси ишлаб чиқилди. Лаборатория шароитида ушбу экинлар посяидан олинган толаннинг сифат кўрсаткичлари аниқланиб, мақбулларини еттиштириш ва саноатда ишлаб чиқариш кенг йўлга қўйилади.

Юнус БҲРОНОВ, “Янги Ўзбекистон” муҳбири

Тохир ҚУЛИЕВ, Толали экинлар илмий-тадқиқот институти директори

